

DANS

D8.2

Dans Toevallig

Opdracht

Dans maken met de methode van toeval zoals Merce Cunningham

<i>Groep:</i>	8
<i>KIJKEN:</i>	20 minuten
<i>MAKEN:</i>	40 minuten
<i>VERWOORDEN:</i>	15 minuten

Deze opdracht kan worden verdeeld over meerdere lessen

<i>Muziek:</i>	zelf te bepalen; kan ook via een 'toeval'methode samen met de leerlingen worden uitgekozen
<i>Materiaal:</i>	een grote dobbelsteen (evt. meerdere kleine dobbelstenen)
<i>Danselementen:</i>	lichaam, kracht
<i>Extra:</i>	afbeeldingen en/of filmpjes over Merce Cunningham en zijn werk

KIJKEN!

Vorbereiding

Het KIJK-leerdoel dat centraal staat:

- De leerlingen kunnen met anderen een (beschouwings-)gesprek voeren over een dansvoorstelling, er verschillende betekenissen aan geven met behulp van de elementen ruimte, tijd en kracht en iets vertellen over de kwaliteit van de beweging. Ze gebruiken dit om hun eigen kijk op dans te verbreden en te leren welke dansvormen er zijn.

Lessuggestie

- Vertel wie Merce Cunningham was: een Amerikaanse choreograaf die van grote invloed was op de moderne dans van de 20e eeuw.
- Cunningham pakte het anders aan dan andere choreografen in zijn tijd; zijn werkwijze was die van de toevalsmethode. Hij gooide munten of dobbelstenen om beslissingen te nemen over het aantal dansers, de bewegingen, de volgorde van de bewegingen, hoe vaak een beweging werd herhaald en de richting waarin de bewegingen werden uitgevoerd. Laat eventueel foto's en filmpjes zien.
- Maak papieren kaartjes in vier verschillende kleuren. De vier kleuren staan voor: bewegingen, plaatsen in de ruimte, kwaliteiten en emoties. Vul zelf zoveel mogelijk verschillende kaartjes in of doe dit samen met de leerlingen. Per kleur zijn zes genummerde kaartjes nodig. Kies simpele bewegingen die iedereen makkelijk uit kan voeren.
- Bespreek klassikaal wat er op elk kaartje staat. Oefen eventueel meteen de emotie, beweging, plaats in de ruimte of kwaliteit zodat iedereen het begrijpt.

Verdieping

Laat de leerlingen ter voorbereiding van de oefening zelf informatie zoeken over Merce Cunningham en dit uitwerken tot een muurkrant. Bij de presentatie kunnen ze deze gebruiken om uit te leggen hoe hun dans tot stand is gekomen.

MAKEN!

Vorbereiding

Bedenk welk MAAK-leerdoel je wilt benadrukken en wat hiervoor nodig is:

- De leerlingen kunnen bewust onderzoek doen naar de vier danselementen
  - leiden/volgen, gelijktijdig dezelfde bewegingen dansen
  - dansen opbouwen met begin-midden-eind
  - aandacht voor vormgeving
  - imiteren, herhalenen bestaande dansen als inspiratiebron gebruiken (zowel individueel als samen in groepjes).
- De leerlingen kunnen een dans maken naar aanleiding van een plan dat door de leerkracht is gemaakt en daar persoonlijke keuzes in maken. Ze maken zelfstandig afspraken over de ontwikkeling, uitwerking en presentatie van de dans en kunnen deze vervolgens opvoeren voor een publiek.
- De leerlingen kunnen een reeks van bewegingen/danspassen aanleren, onthouden en reproduceren.
- De leerlingen kunnen muzikale verschillen herkennen (tempo, dynamiek, ritme, accenten, melodie, sfeer) en deze toepassen in dans. Ze kunnen zelf muziek zoeken bij een dansthema.

Instructie

1. Kies welke van de vier kaartjes het eerst aan de beurt komt. 'Beweging' is over het algemeen het makkelijkst om mee te beginnen, maar je kunt ook voor 'emotie' kiezen.
  2. Pak er een dobbelsteen bij. Gooi de dobbelsteen (of laat een leerling dat doen). Het kaartje met hetzelfde nummer als het aantal gegooide ogen bepaalt welke beweging zal worden uitgevoerd.
  3. Het gooien met de dobbelsteen bepaalt ook hoe de dans verder verloopt. Nadat er een beweging is bepaald, wordt op dezelfde manier een bepaalde plaatsing in de ruimte bepaald of een bepaalde kwaliteit toegevoegd. Zo ontstaat een volledige choreografie door middel van het toeval van het aantal gegooide ogen met de dobbelsteen.
- **Tip:** ondanks dat er vier categorieën zijn, is de beweging de belangrijkste. Laat deze vaker aan bod komen dan de andere categorieën om te zorgen dat de dans uitvoerbaar blijft en de leerlingen het gevoel van dansen behouden.
4. Laat de leerlingen deze speciale dans opvoeren voor ouders of een andere klas en laat ze daarbij zelf vertellen/presenteren wie Merce Cunningham was, wat de toevalmethode inhoudt en hoe de dans die zij laten zien tot stand is gekomen.

Verdieping

Deel de klas op in kleine groepjes die de opdracht nogmaals uitvoeren, maar dit keer met zelfbedachte bewegingen, plaatsen in de ruimte, emoties en kwaliteiten op de kaartjes. Hiervoor hebben alle groepjes een dobbelsteen nodig.

VERWOORDEN!

Vorbereiding

Bedenk welk VERWOORD-leerdoel je wilt benadrukken:

- De leerlingen kunnen een relatie leggen tussen hun eigen mening en die van anderen.
- De leerlingen kunnen het verloop van het proces van het maken van hun choreografie benoemen.
- De leerlingen kunnen zelfstandig verbeterpunten aanbrengen in de dans na feedback te hebben gekregen.
- De leerlingen kunnen reflecteren op een dansvoorstelling en verschillende dansaspecten benoemen (bijvoorbeeld: dansacties, danskwaliteiten en verloop van de dans).

Reflectie

Tijdens de opdracht:

- Las regelmatig reflectiemomenten in. Hoe denken de leerlingen over hun zelfgemaakte dans? Laat ze hun dans ook regelmatig met het materiaal van Merce Cunningham vergelijken. Gebruik hierbij eventueel filmmateriaal.
- Soms zijn de door de dobbelstenen bepaalde bewegingen lastig of zelfs niet achter elkaar uit te voeren. Ook dat is een geschikt moment voor reflectie. Gaan de leerlingen de uitdaging aan? Waarom wel of waarom niet? Hoe komt het dat een beweging onmogelijk is? Met welke oplossing blijf je het dichtst bij de opdracht?

Na de opdracht:

- Bespreek klassikaal de les en de presentaties (zonder aanwezigheid van ouders).
  - Hoe ging de presentatie? Was je zenuwachtig?
  - Vond je het leuker om te vertellen over de dans of om te dansen? Waarom?
  - Hoe was het om op deze manier dans te maken? Waarom vond je het leuk/niet leuk?
  - Is een bepaald deel van de presentatie je extra bijgebleven? Kun je vertellen waarom dat deel indruk op je heeft gemaakt?
  - Hoe verliep het samenwerken?

Beoordeling

Om het eindresultaat van deze opdracht te beoordelen kun je bijlage 4 als leidraad gebruiken.